

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภายในจังหวัด เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภายในจังหวัด
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารการศึกษา กับ กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับจังหวัด ที่มีต่อโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

กลุ่มประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
  - ก. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เทศบาล กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมพลศึกษา กรมศิลปากร และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
  - ข. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และหัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล
2. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดเทศบาล

การสุ่มตัวอย่างประชากรใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1. กำหนดขนาดกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรของ Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan ดังนี้

1. ก. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 13,173 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน

ข. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา จำนวน 540 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 224 คน

2. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา จำนวน 293 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 168 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 769 คน

ขั้นตอนที่ 2. แบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละกลุ่มข้างต้นออกเป็นกลุ่มย่อยโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และสังกัดเป็นเกณฑ์การพิจารณา

หาจำนวนตัวอย่างประชากรในแต่ละกลุ่มย่อย โดยวิธีคำนวณเปรียบเทียบอัตราส่วนกับจำนวนตัวอย่างของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดในแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

ตารางที่ 2

แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวน	กลุ่มตัวอย่างจากการ ประชากร เปรียบเทียบอัตราส่วน
1	ก. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษาสังกัด		
	1. สปช.	12,568	357
	2. เทศบาล	81	2
	3. กรมสามัญศึกษา	469	13
	4. กรมอาชีวศึกษา	38	1
	5. กรมการฝึกหัดครู	8	1
	6. กรมพลศึกษา	3	1
	7. กรมศิลปากร	2	1
	8. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	4	1

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม	จำนวน	กลุ่มตัวอย่างจากการ ประชากร เปรียบเทียบอัตราส่วน
	รวม	13,173	377
ข. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา			
	1. ศึกษาธิการจังหวัด	17	7
	2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	17	7
	3. ศึกษาธิการอำเภอ	235	97
	4. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	235	97
	5. หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	12	6
	6. หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	24	10
	รวม	540	224
2. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา			
	1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	17	10
	2. รองผู้ว่าราชการจังหวัด	17	10
	3. นายอำเภอ	235	134
	4. ปลัดเทศบาล	24	14
	รวม	293	168
	รวมทั้งหมด	14,006	769

ขั้นตอนที่ 3. สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มย่อย ได้แก่ผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เทศบาล กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ และ นายอำเภอ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการเปรียบเทียบอัตราส่วนกับประชากรแต่ละกลุ่มที่มีในแต่ละจังหวัด เพื่อให้

กลุ่มตัวอย่างกระจายไปตามจังหวัดต่างๆ

ขั้นตอนที่ 4. กลุ่มตัวอย่างที่ได้ในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ผลจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

ตารางที่ 3

แสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้จากการสุ่ม
ในจังหวัดต่างๆ

จังหวัด	ผู้บริหารการศึกษา										ข้าราชการที่รับผิดชอบ						
	ในสถานศึกษาสังกัด					นอกสถานศึกษา					การจัดการศึกษา						
ส.ช.	เทศบาล	สามัญศึกษา	อาชีวศึกษา	พลศึกษา	ศิลปากร	กรมการฝึกหัดครู	เทคโนโลยี	ศ.ช.จ.	ศ.ช.อ.	ผอ.ป.จ.	ทบ.ป.อ.	หน.กศ.ท.	หน.กศ.น.จ.	ผ.ว.จ.	รองผ.ว.จ.	นายอำเภอ	ปลัดเทศบาล
อุดรธานี	12	-	-	-	-	-	-	-	6	1	4	-	-	-	-	11	-
หนองคาย	18	-	-	-	-	-	-	-	4	-	3	-	-	1	-	4	-
สกลนคร	11	-	-	-	-	-	-	-	5	-	3	-	-	-	1	7	1
นครพนม	10	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-	-	-	-	3	1
ร้อยเอ็ด	13	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5	-	1	1	-	7	1
กาฬสินธุ์	18	-	-	-	-	-	-	-	4	-	3	-	1	-	-	5	-
ขอนแก่น	10	-	-	-	-	-	-	1	7	-	5	1	-	-	-	9	1
ยโสธร	16	-	1	-	-	-	-	1	2	-	2	-	1	-	-	4	1
มุกดาหาร	19	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	-	-	-	-	3	-
อุบลราชธานี	17	-	1	-	-	-	-	-	6	-	7	1	-	-	-	8	-
สุรินทร์	15	1	1	1	-	-	-	-	3	-	2	1	-	-	-	6	1
ศรีสะเกษ	19	-	1	-	1	-	-	-	2	-	5	1	1	-	-	7	1
ชัยภูมิ	10	-	1	-	-	-	-	-	1	2	1	3	1	1	-	8	1
บุรีรัมย์	17	-	-	-	-	-	-	-	3	1	4	1	-	-	1	6	1

ตารางที่ 3 (ต่อ)

จังหวัด	ผู้บริหารการศึกษา										ข้าราชการที่รับ						
	ในสถานศึกษาสังกัด					นอกสถานศึกษา					ผิดชอบการจัดการศึกษา						
สพช.	เทศบาล	กรมสามัญศึกษา	อาชีวศึกษา	พลศึกษา	ศิลปากร	กรมการปกครอง	เทคโนโลยี	ศธ.จ.	ศธ.อ.	ผอ.ปจ.	หน.ปอ.	หน.กศ.ท.	หน.กศ.บ.จ.	ผวจ.	รองผวจ.	นายอำเภอ	ปลัดเทศบาล
นครราชสีมา	12	1	-	-	-	-	-	1	7	-	7	1	-	-	-	9	-
มหาสารคาม	10	-	1	-	-	-	-	1	4	1	3	1	-	-	-	4	-
เลข	15	-	1	-	-	-	-	-	3	-	2	-	-	1	-	5	-
รวม	242	2	7	1	1	-	-	5	70	4	63	8	5	3	2	106	9

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ประกอบด้วย

ตอนที่ 1. ถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการชนิดเลือกตอบ (Check lists)

ตอนที่ 2. ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในอนาคต ประกอบด้วยกลุ่มคำถามใหญ่ๆเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

1. ความเป็นเอกภาพในการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด
2. การวินิจฉัยตัดสินปัญหาในรูปองค์คณะบุคคล

3. การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาภายในจังหวัด

4. การกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาไปสู่จังหวัด

โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3. ตามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับจังหวัด โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ให้นำเอาแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ แก้ไข นำแบบสอบถามมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่านพิจารณาตรวจแก้ไข ใ้แก่

1. อาจารย์บรรจง ชูสกุลชาติ
2. อาจารย์คร. สุรัฐ ศิลปอนันต์
3. อาจารย์ ดร. ประยูร ศรีประสาธน์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมนานจิตร สุกนธทรัพย์
5. อาจารย์ดร. วีระ บำรุงรักษ์
6. อาจารย์คร. มลิินทร์ สำเภาเงิน

เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อปรับปรุงเสร็จให้นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ขึ้นสุดท้ายนำมาแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งไปทางไปรษณีย์พร้อมซองที่จำหน่ายซอง โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้ส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ส่วนหนึ่ง และผู้วิจัยนำไปส่งด้วยตนเองและรับกลับด้วยตนเองอีกส่วนหนึ่ง

ข. หลังจากผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 15 วัน แต่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนจากรายใด ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปอีกชุดหนึ่งเพื่อเป็นการติดตามผล ผู้ตอบแบบสอบถามรายใดที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับ ผู้วิจัยได้ส่งไปรษณีย์บัตรหวงคืนไป 1 ครั้ง

ผลจากการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่าได้รับกลับคืนมาคั้งในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4
แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับกลับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
1. ก. กลุ่มผู้บริหารการศึกษาในสถานศึกษาสังกัด			
1. สพป.	357	242	67.78
2. เทศบาล	2	2	100
3. กรมสามัญศึกษา	13	7	53.84
4. กรมอาชีวศึกษา	1	1	100
5. กรมการฝึกหัดครู	1	-	-
6. พลศึกษา	1	1	100
7. กรมศิลปากร	1	-	-
8. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	1	-	-
ข. กลุ่มผู้บริหารการศึกษานอกสถานศึกษา			
1. ศึกษาธิการจังหวัด	7	5	71.42
2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด	7	4	57.14
3. ศึกษาธิการอำเภอ	97	70	72.16
4. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ	97	63	64.94
5. หัวหน้ากอง/ฝ่ายการศึกษาเทศบาล	10	8	80.00
6. หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	6	5	83.33
รวม	601	408	67.88
2. กลุ่มข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา			
1. ผู้ว่าราชการจังหวัด	10	3	30.00
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัด	10	2	20.00
3. นายอำเภอ	134	106	79.10
4. ปลัดเทศบาล	14	9	64.28
รวม	168	120	71.42
รวมทั้งหมด	769	528	68.66

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ก. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ร้อยละ (Percentage)
- ข. วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในขนาดของแบบสอบถามแบบตรวจสอบประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ... และวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นในขนาดโดยใช้ค่า ไค สแควร์ (Chi-square)
- ค. วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยสรุปและเรียงลำดับความสำคัญตามความถี่ของความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะนั้นๆ โดยการบรรยายสรุปเนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบข้อนี้} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

2. ค่าไค สแควร์

$$\chi^2_{(df)} = (R - 1)(C - 1) = \sum \frac{(f_o - f_e)^2}{f_e}$$

f_o = ความถี่ที่ไคจากการปฏิบัติ

f_e = ความถี่ที่คาดหวัง

df = ชั้นแห่งความถี่เป็นอิสระ

R = จำนวนแถว

C = จำนวนสดมภ์

(ประคอง กรรณสูตร 2525 : 169)